

บทบรรณาธิการ (Editorial)

การประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตร

Assessment of program-level learning outcomes

ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตร (เมื่อสำเร็จการศึกษา) เป็นการระบุหา (identify) เกี่ยวกับนักศึกษาควรรู้ (know) ประเมินค่า (value) หรือสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ (accomplish, achieve) หลังจากสิ้นสุดหลักสูตรอย่างสำเร็จผล (successfully complete) ผลที่ได้รับเหล่านี้มักบรรลุผลสัมฤทธิ์ (achieve) ด้วยการผ่านพ้น (through) กิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะ (specific learning activity) ซึ่งรวมการบรรลุผลสัมฤทธิ์ระดับรายวิชา (course-level) เข้าด้วยกัน (integrate) อันสร้าง (build) มุ่งตรงไปยัง (toward) การเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตรโดยรวม (overall)

ประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตรทำไม

การประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตรอย่างมีจุดมุ่งหมาย (intentionally) สามารถได้รับประโยชน์ (benefit) จากบทบาท (as) การประเมินที่วางแผนเป็นอย่างดี (well-planned assessment) และมีประสิทธิภาพ (effective) ในอันที่จะ

- ให้แน่ใจ (ensure) ว่านักศึกษาเรียนรู้ส่วนสำคัญส่วนใหญ่ (most importance) เกี่ยวกับทักษะ (skill) ความคิด (idea) ทศนคติ (attitudes) และคุณค่า (value) ของสาขาวิชา (discipline) และวิชาชีพ (professional) นั้น
- มีพยานหลักฐานเป็นเอกสาร (document evidence) เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักศึกษา (students' learning) อิง (based on) ผลที่ได้รับตามความเป็นจริง (actual outcomes) ที่นักศึกษابรรลุสัมฤทธิ์ผลในส่วนจุดประสงค์รับรองคุณภาพและตรวจสอบได้ (accreditation and accountability purpose)
- ให้แน่ใจว่าสื่อสาร (communicate) และทำความเข้าใจ (understand) เกี่ยวกับความคาดหวัง (expectation) ที่สถานศึกษากำหนดให้ (นักศึกษา) อย่างชัดเจน [รวมถึงสนใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ (apply) แผนงานตามหลักสูตร]
- ยอมให้ (allow) (ผู้สอน) ปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนงานตามหลักสูตร (effectiveness of program) ให้ดีขึ้น (improve) อิงการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามความเป็นจริง (actual student achievement)
- แสดงจุดเด่นเชิงคุณภาพ (showcase quality) เกี่ยวกับแผนงานตามหลักสูตร อันทำให้ผู้สำเร็จการศึกษา (graduate) เป็นที่น่าดึงดูดใจ (appealing) แก่ผู้ว่าจ้าง (employer) และในมุมมองของนักศึกษาและผู้บริจาค (donor) เห็นว่าแผนงานตามหลักสูตรมีเสน่ห์ดึงดูด (attractive)
- เน้นหนัก (emphasize) ลำดับความสำคัญของสถานศึกษาในปัจจุบัน (current institutional priority) ต่อการสอนและการเรียนรู้

การตรวจติดตาม (monitor) ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพทำให้สถานศึกษาสามารถจะตัดสินใจ (decision) สิ่งอันนำไปสู่การปรับปรุงเกี่ยวกับการสอนชี้แนะ (instruction) ให้ดีขึ้น ทำให้หลักสูตรเข้มแข็งขึ้น (stronger curricula) และนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficient) มากขึ้น ทั้งนี้ด้วยเป้าประสงค์โดยรวม (overall goal) ของการปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ให้ดีขึ้นเมื่อสำเร็จหลักสูตร

สิ่งนี้สามารถทำให้เกิดความผูกพันต่อเนื่องอย่างเข้มแข็ง (reinforce continued engagement) ของคณาจารย์ (faculty) นักศึกษา บุคลากร (staff) และผู้บริหาร (administrator) ผู้ซึ่งทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีมเพื่อออกแบบ (design) และประเมินผลแผนงานตามหลักสูตร รวมถึงเพิ่มพูน (enhance) การเรียนรู้ของนักศึกษา

สถานศึกษายังสามารถใช้การวิเคราะห์เหล่านี้เพื่อเกื้อกูลให้บรรลุถึง (meet) พันธกิจของมหาวิทยาลัย และเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการให้เหตุผล (strengthen argument) เพื่อเพิ่มทุน (increased funding) และ/หรือจัดสรรทรัพยากร (allocation of resource)

ข้อมูลข่าวสาร (information) จากการประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตร

- อาจเกื้อกูลให้สิ่งต้องการ (requirement) เพื่อการรับรองคุณภาพ
- เป็นที่พอใจ (satisfy) แก่หน่วยงานผู้ให้ทุน
- บอกข้อมูล (inform) เพื่อการตัดสินใจที่ผลักดันด้วยการตรวจสอบได้หลากหลาย
- รับรู้เวลาและทรัพยากรที่ใช้สำหรับ (spend on) ยุทธศาสตร์ผูกพันผู้เรียน (learner engagement strategy) ที่จัดวางเป็นแนวเดียวกันกับ (align) ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้และการประเมินผล

เมื่อใช้การประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้อย่างไตร่ตรองและถูกต้องย่อมสามารถเกื้อกูลให้สถานศึกษากำหนดทิศทาง (guide) เพื่อบรรลุถึงและแสดงให้เห็นถึง (justify) ข้อเรียกร้องของสถานศึกษาต่อนักศึกษาได้รับการเตรียมเป็นอย่างดี (well-prepared) และทำให้บังเกิดผล (succeed) ด้วยความบากบั่นเพื่ออนาคต (future endeavor)

ผลที่ได้รับอิงกรอบงานที่จริงแท้และจัดวางเป็นแนวเดียวกัน

การเข้าหาอิงผลที่ได้รับ (outcomes-based approach) ต้องคุ้นเคยกับการประเมินผลที่ได้รับแต่ละระดับ การปฏิบัตินี้มุ่งเน้น (focus) นักศึกษาต้องสามารถสาธิต (demonstrate) อะไรที่นักศึกษาเรียนรู้ ประเมินค่า และสามารถทำเมื่อสิ้นสุดรายวิชาและแผนงานตามหลักสูตร สิ่งคาดหวังเหล่านี้แสดงออกเป็นผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งหนุน (underlie) รายวิชาและแผนงานตามหลักสูตร (Angelo & Cross, 1993)

ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้แต่ละรายวิชาสร้างขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายมุ่งไปยังจุดสิ้นสุดของแผนงานตามหลักสูตรที่เป็นแผนงานปะติดปะต่อกัน (coherent program) ทุกการประเมินผลของแต่ละรายวิชาจำเป็นต้องวางอยู่ (situate) ในคำหรือข้อความที่ช่วยให้เข้าใจความหมาย (context) ของสาขาวิชาหรือวิชาซึ่งพัฒนาตามความมุ่งหมาย (intended)

ถ้าแผนงานตามหลักสูตรวางแผนไว้ดี ภาระงานการประเมินผลระดับแผนงานตามหลักสูตร (program-level assessment task) นำผสมผสาน (integrate) และฝังตัว (embed) เข้าไปภายในแต่ละรายวิชา ผลที่สุดคือสามารถออกแบบการประเมินรายวิชาเพื่อที่จะสาธิตการบรรลุสัมฤทธิ์ผลที่ได้รับระดับตามแผนงานหลักสูตร นอกเหนือไปจากผลที่ได้รับระดับรายวิชา

การออกแบบรายวิชาและแผนงานตามหลักสูตรมักมีประสิทธิภาพและประสพผลเมื่อทำโดยทีม (team) ของครูผู้สอน (instructor) ผู้พัฒนาการศึกษา (educational developer) และผู้บริหาร

การจัดวางการออกแบบรายวิชาเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์

การปฏิบัติพบบ่อยเกี่ยวกับการออกแบบระดับรายวิชาและแผนงานตามหลักสูตรแบบมีจุดมุ่งหมายเรียก การจัดวางเป็นแนวเดียวกันในทางสร้างสรรค์ (constructive alignment) (Biggs และ Tang, 2011) นานารายวิชาที่มีการจัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ ทั้งผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ (learning experience) และการประเมินผล (assessment task) อย่างเป็นไปด้วยกัน มักทำให้การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของผลที่ได้รับระดับรายวิชาแข็งแกร่งมากขึ้น (รูป 1)

โดยธรรมชาติของการออกแบบรายวิชาเป็นการปรารถนาถึงความประสพผล (success) และผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ผูกติดกันกับการประเมินผล ซึ่งมีประสิทธิภาพมากที่สุดถ้าเกิดขึ้นตามคำหรือข้อความที่อธิบายความหมายตามสาขาวิชา วิชาชีพ แผนงานตามหลักสูตร และ/หรือรายวิชา

การเรียนรู้ซึ่งผลที่ได้รับในกรอบงานของการจัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ย่อมเกื้อกูลให้ผู้ออกแบบหลักสูตรสังเกต (observe) วัด (measure) และประเมินผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ (Biggs และ Tang, 2007)

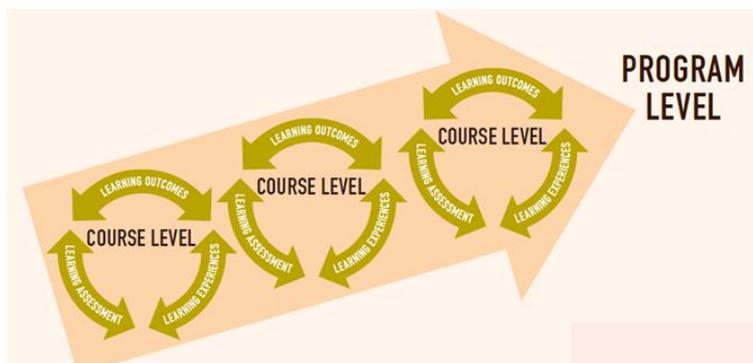


รูป 1 การจัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ระดับรายวิชา

ทันทีที่กำหนดหาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้และภาระงานการประเมิน ต้องวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอน (teaching method) และทรัพยากรที่ต้องการ เพื่อที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับผลที่ได้รับและการประเมินเหล่านั้น นอกจากนี้ในทางกลับกันทุกส่วนประกอบ (element) ของรายวิชาควรสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย

การจัดวางการออกแบบระดับแผนงานตามหลักสูตรเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์

ในหลักสูตรที่จัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยนารายวิชาต่างทำงานไปพร้อมกันอย่างรอบคอบ (carefully coordinate) เพื่อให้แน่ใจว่า การพัฒนาอย่างมั่นคง (steady development) หรือมีโครงนั่งร้าน (scaffolding) เริ่มต้นจากการเกริ่นนำ (introduction) ไปยังความชำนาญ (mastery) ของผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ อันนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตรตั้งจุดมุ่งหมาย (รูป 2)



รูป 2 การจัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ระดับหลักสูตร

จากการศึกษาของ Biggs และ Tang (2007) ทุกด้าน (aspect) ของการสอนและการเรียนรู้ในรายวิชาหนึ่งใด ควรจัดวางเป็นแนวเดียวกันกับผลที่ได้รับจากเรียนรู้ระดับแผนงานตามหลักสูตรอย่างเหมาะสมสำหรับการทำให้จุดเน้น (focus) ชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินผล ส่วนนักศึกษาสามารถสาธิตระดับของการบรรลุผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับรายวิชาของพวกเขา

ยุทธศาสตร์การสอน กิจกรรมการสอน การประเมินผล และทรัพยากรควรออกแบบพร้อมกับจัดระบบ (organized) เพื่อเกื้อกูลนักศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ระดับรายวิชา ทั้งนี้ Wiggins และ McTighe (2005) แนะนำการปฏิบัติแบบออกแบบย้อนหลัง (backward design approach) [จากผลที่ได้รับจากการ

เรียนรู้อัตโนมัติแผนงานหลักสูตรย้อนไปยังผลที่ได้รับจากการเรียนรู้อัตโนมัติรายวิชา] อันทำให้การจัดวางเป็นแนวเดียวกันในการออกแบบระดับรายวิชา (course design) ง่ายขึ้น (facilitate)

แผนงานตามหลักสูตรประกอบด้วยนารายวิชาที่จัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์มีส่วนร่วมช่วย (contribute) มุ่งไปยังผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้อัตโนมัติแผนงานตามหลักสูตร การจัดวางแผนงานตามหลักสูตรเป็นแนวเดียวกันควรเข้าถึงแบบพัฒนาการ เพื่อให้นักศึกษาบรรลุถึงความคาดหวังดังผลที่ได้รับจากการศึกษาที่กำหนดตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกถึงภาคการศึกษาสุดท้าย Biggs และ Tang (2007) แนะนำว่าเมื่อประเมินผลตามแนวทางนี้ ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้อัตโนมัติแผนงานตามหลักสูตรกลายเป็นยุทธศาสตร์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้อัตโนมัติแผนงานตามหลักสูตรยังสามารถออกแบบเพื่อที่จะสะท้อนคำและข้อความเพื่อให้เข้าใจความหมายของระดับคุณลักษณะ (attribute) ของผู้สำเร็จการศึกษาของสถานศึกษานั้น และความคาดหวังเพื่อการตรวจสอบแต่ละสาขาวิชา (disciplinary accreditation expectation) (รูป 3)



รูป 3 การจัดวางเป็นแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ระดับสถานศึกษา

ศ.นพ.วีระพล จันทร์ดี
บรรณาธิการ

เอกสารแนะนำอ่านเพิ่มเติม

1. Angelo TA, Cross KP. Classroom assessment techniques: A handbook for college teachers. Second edn. San Francisco, CA: Jossey-Bass; 1993.
2. Biggs J, Tang C. Teaching for quality learning at university. Maidenhead, UK: McGraw-Hill and Open University Press; 2011.
3. Biggs J, Tang C. Teaching for quality learning at university. Third edn. Berkshire, UK: McGraw-Hill; 2007.
4. Wiggins GP, McTighe J. Understanding by design. Alexandria, VA: Association for supervision and curriculum development; 2005.